

Rumunske ekološke nevladine organizacije Agent Green, Bankwatch Romania i Eco-civica pozvane su prošlog petka na saslušanje pred parlamentarnim anketnim odborom ovog četvrtka (2. decembra) u, kako se čini, tanko prikrivenom pokušaju da se prebaci krivica za povećanje struje i cene gasa na organizacije civilnog društva.

Skupštinski odbor [1] je osnovan da otkrije zašto u Rumuniji raste cena struje i gasa.

Nedolazak, prema pozivnom pismu, može rezultirati krivičnom istragom zbog ometanja „nastojanja da se sazna istina“.

Organizacije su dobro poznate po svojim naporima da zaštite prirodu – uključujući i sudske sporove – od energetske infrastrukturnih projekata koji štete životnoj sredini. Projekti zaustavljeni kao rezultat toga što su nevladine organizacije razotkrile teška kršenja zakona o proceni uticaja na životnu sredinu uključuju proširenje rudnika lignita i izgradnju hidroenergetskog kompleksa u Nacionalnom parku klisure Jiu. Jednako je poznata i njihova borba da zaustave nelegalnu seču šuma u zaštićenim područjima kako bi se napravio prostor za energetske infrastrukturu.

U nekoliko slučajeva, takvi projekti su dostigli fazu izgradnje zbog nesposobnosti ili nespremnosti organa za zaštitu životne sredine da sprovedu nacionalni i evropski zakon o životnoj sredini tokom procesa izdavanja dozvola. Početkom novembra predstavnici Hidroelektrike (državne kompanije koja promovise projekat hidroelektrane Ćiu klisura), Nacionalne agencije za zaštitu životne sredine i Nacionalne agencije za zaštićena područja pojavili su se ispred istog skupštinskog odbora i nisu krili da su traže načine da legalizuju projekat [2], koji je više od polovine izgrađen, a čuvari životne sredine im to otežavaju.

Skupštinski odbor traži odgovore na nekoliko pitanja:

1. „Koji su glavni projekti za gas i električnu energiju koji uzrokuju tako nepovratnu štetu po životnu sredinu koju želite da se zaustavi?“;
2. „Koje su glavne investicije u energetskom sektoru koje je vaša organizacija zaustavila?“ i
3. „Koja su vaša rešenja da se energetske projekti od nacionalnog interesa eventualno realizuju, u skladu sa svim EU i nacionalnim zakonima?“

Uprkos činjenici da je poskupljenje struje i gasa pogodilo većinu evropskih zemalja, čini se da parlamentarci u ovom odboru smatraju da su nedavna poskupljenja povezana sa činjenicom da su sudovi ove projekte proglasili nelegalnim.

Jedan od članova odbora je i bivši ministar energetike, tokom čijeg mandata je kontroverzni hidroenergetski projekat u Nacionalnom parku Ćiu klisura dobio zeleno svetlo, da bi godinu dana kasnije njegova građevinska dozvola bila poništena od strane suda u slučaju ovih ekoloških grupa.

Hidroenergetski projekat je dobio građevinske dozvole 2012. i 2016. godine, nakon što je

klisura Jiu proglašena nacionalnim parkom, na osnovu stare ekološke dozvole, bez adekvatne procene uticaja na životnu sredinu. [3] Projekat bi nepovratno uništio poslednju veliku reku koja slobodno teče u Rumuniji.

„Ovo je akt zastrašivanja civilnog društva bez presedana i eklatantan pokušaj da se odustane od zakona kada to odgovara državnim kompanijama, uz podršku ekoloških vlasti koje su i dozvolile da se to dogodi“, rekao je Gabriel Paun, iz Agent Green.

„Zašto skupštinski odbor pokušava da raspravlja o stvarima o kojima su sudovi već odlučili? Čini se da podela vlasti nije koncept za koji ovi političari misle da se primenjuje u stvarnom životu, a nerazumevanje trenutne krize je jasno kao dan“, dodala je Joana Ciuta iz Bankwatch Rumunije.

„Činjenica da se od NVO-a traži da se objasne zbog toga što rade upravo ono što bi nevladine organizacije koje nadgledaju trebalo da rade u društvu koje vodi vladavina prava je jednostavno neprihvatljiva. Zakonodavci koji ciljaju na civilno društvo sugerišu da se Rumunija polako kreće u pravcu drugih neliberalnih režima u Evropi“, prokomentarisao je Mark Martin, izvršni direktor CEE Bankwatch mreže, u ime četiri evropske grupe civilnog društva. „Evropske nevladine organizacije – CEE Bankwatch Network, Europe Beyond Coal, Greenpeace CEE Rumunija i Instituto Internacional de Derecho i Medioambiente – solidarne su sa našim rumunskim kolegama i potvrđuju svu njihovu podršku i stručnost u suprotstavljanju takvim aktima zastrašivanja“, dodao je on.

Izvor: bankwatch.org